

Irina SFECLĂ

HOSTA

Irina Sfeclă. *Hosta*. – Chișinău, 2023.

Datele acumulate în ghidul științifico-metodic „*Hosta*” reflectă rezultatele cercetării privind introducerea reprezentanților genului *Hosta* Trattinnick în condițiile Republicii Moldova și prezintă colecția creată în Grădina Botanică Națională (Institut) „Al. Ciubotaru”. Conținutul redă clasificarea botanică și horticolă a hostelor, studiul fenologic, tehnologia de cultivare, totodată, utilizarea acestora în amenajarea spațiilor verzi.

Ghidul este recomandat studenților și cadrelor didactice din instituții superioare de învățământ, colegii și școli profesionale, ca suport didactic pentru realizarea lucrărilor practice la disciplinele Floricultură, Proiectarea spațiilor verzi, Arhitectura peisajeră, Amenajarea și întreținerea spațiilor verzi, precum și amatorilor și producătorilor de plante ornamentale.

Lucrarea a fost aprobată și recomandată pentru publicare de către Consiliul Științific al Grădinii Botanice Naționale (Institut) „Al. Ciubotaru”.

Ediție realizată în cadrul proiectului 20.80009.7007.14 „Cercetări privind mobilizarea diversității vegetale cu potențial ornamental pentru conservarea ex-situ”

Redactor științific: Tatiana Sîrbu, doctor în științe biologice, conferențiar cercetător.

Recenzent: Elena Tofan-Dorofeev, doctor în științe biologice.

Autor: Irina Sfeclă, doctor în științe biologice.

Autor fotografii: Irina Sfeclă.

Autor copertă și design: Irina Sfeclă.

Editura „Impressum” SRL, MD-2043, mun. Chișinău, str. Hristo Botev, 9

Tel.: +373 22 568 470, +373 68552259, e-mail: impressum@bk.ru

№ comenzii: 14/12/23

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Hosta / Irina Sfeclă ; redactor științific: Tatiana Sîrbu ; Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, Grădina Botanică Națională (Institut) "Alexandru Ciubotaru", Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare. – Chișinău : Impressum, 2023. – 40 p. : il.

Bibliogr.: p. 39 (31 tit.). – [500] ex.

ISBN 978-9975-3587-3-6.

582.57

S 51

Coperta exterioară: *Hosta* Tratt.

Coperta interioară: *Hosta* 'Blue Mouse Ears'

© Irina Sfeclă
irinasfecla@gmail.com

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

GRĂDINA BOTANICĂ NAȚIONALĂ (INSTITUT)
„ALEXANDRU CIUBOTARU”

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU CERCETARE ȘI
DEZVOLTARE

Irina SFECLĂ

HOSTA

IMPRESSUM
Chișinău, 2023

CUPRINS

Prefață	4
Istoria genului <i>Hosta</i> Tratt.	6
Clasificare botanică și horticolă	7
Specii și cultivaruri	12
Ritm de dezvoltare	26
Tehnici de propagare și cultivare	30
Boli și dăunători	32
Utilizare în amenajarea spațiilor verzi	33
Știați că ...?	38
Bibliografie selectivă	39

~ PREFATĂ ~

„Cu siguranță, dacă fiecare dintre noi am înțelege chiar și numai pentru o clipă, mesajul extraordinar pe care îl transmite atât de elocvent o floare, atunci lumea în care trăim ar fi cu mult mai bună...”

Florin Toma

Pentru societatea zilelor noastre, plantele ornamentale au devenit bunuri de larg consum, nelipsite din viața de toate zilele. Spațiile verzi îmbină un sortiment variat de arbori, arbuști și plante erbacee, însă plantele floricole sunt cele care prin grație, delicatețe și vasta paletă cromatică dau culoare, formă, textură peisajului și reprezintă element vizual de atractivitate maximă.

Peisajul oricărei grădini, chiar și cu specii care prezintă cele mai frumoase flori, nu va fi finalizat fără plante cu frunziș ornamental. Regina plantelor decorative prin frunze este considerată, pe bună dreptate, *Hosta* Tratt. Crinul japonez, pe lângă decorativitatea frunzelor, este apreciat pentru culoarea și abundența florilor plăcut mirositoare, perioada îndelungată a înfloririi și, astfel, înobilează sortimentul plantelor sciadofile, fiind de neînlocuit pentru locurile umbrite. De la atracții de dimensiuni mari, precum *Hosta* 'Blue Angel', la exemplare miniaturale ca *Hosta* 'Blue Mause Ears', hostele reprezintă „*mica rochie neagră*” – un *must-have* al grădinilor individuale și spațiilor verzi publice. Grația și splendoarea hostelor a împărțit amatorii de plante în două tabere, cei care le adoră și cei care încă nu le-au descoperit, însă în majoritatea cazurilor este „dragoste la prima vedere...”.

În cadrul colecțiilor de plante ornamentale ale Grădinii Botanice Naționale (Institut) „Alexandru Ciubotaru” (GBNI), pe lângă cele generice, precum: *Paeonia* L., *Eremurus* Bieb., *Kniphofia* Moench. ș.a., genul *Hosta* Tratt. (Aspargaceae) la moment enumeră circa 60 de specii și cultivaruri care

~ ISTORIA GENULUI *HOSTA* Tratt. ~

Reprezentanții genului *Hosta* Tratt. sunt originari din Japonia, Coreea și China, unde sunt cultivate de sute de ani. În natură crinii de toamnă cresc pe malurile râurilor, pe stânci, pante muntoase, locuri mlăștinoase și chiar pe dunele de nisip. Preferă habitate umbrite și umede.

Arealul natural (An) și zonele de cultivare ale genului *Hosta* Tratt.

Primul european care a îndrăgit plantele, care ulterior au fost denumite *Hosta*, a fost Engelbert Kaempfer (1651-1715), angajat al DEIC (Dutch East India Company) cu sediul în portul Nagasaki (Japonia). Fiind un mare amator al lumii vegetale, acesta preda astronomia și matematica japonezilor, în schimbul plantelor din zonă. În lucrarea sa „*Amoenitates Exoticae*” (Catalog de plante japoneze), publicată în anul 1712, E. Kaempfer a descris și desenat două specii de *hosta*, una dintre ele ulterior a fost numită *Hosta lancifolia* (Thunb.) Engl.

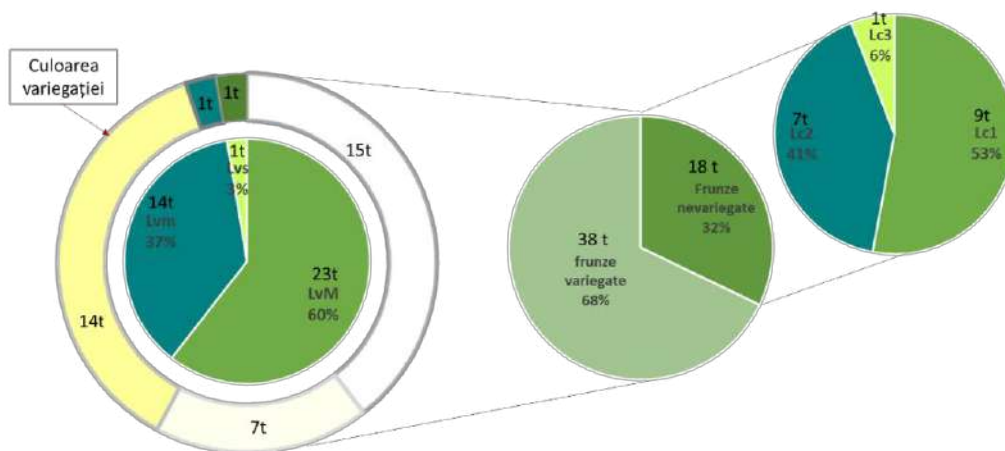
Circa 100 de ani mai târziu, la sfârșitul secolului al XVIII-lea, în „*Grădina plantelor*” din Paris sunt obținute primele exemplare de *Hosta plantaginea* (Lam.) Asch. (atunci cunoscută ca *Hemerocallis plantaginea* (Lam.) Asch.) din semințele expediate din China, de către consulul francez la Macao. Grație decorativității sale și florilor albe, fin-parfumate a trezit interesul amatorilor de plante exotice din toată Franța, ulterior distribuită și în Europa. În aceeași perioadă, capătă o răspândire vastă altă specie originară din China – *Hosta ventricosa* Stearn, care inițial era cultivată în cadrul unei grădini botanice private din Londra.

Clasificarea horticolă a hostelor

Categoriile de înălțime (talie)					
<i>H₁</i>	<i>H₂</i>	<i>H₃</i>	<i>H₄</i>	<i>H₅</i>	<i>H₆</i>
foarte mare (>70 cm)	mare (45-70 cm)	medie (25-45 cm)	mică (15-25 cm)	foarte mică (10-15cm)	miniaturală (10>)
Forma florii					
<i>F_{sh}</i>		<i>S_{sh}</i>		<i>B_{sh}</i>	
Infundibuliformă		Păiangen		Campanulată	
					
Cromatica florii					
<i>W</i>		<i>L</i>		<i>P</i>	
Alb		Lila		Mov	
Cromatica de bază a frunzei					
<i>L_{c1}</i>	<i>L_{c2}</i>		<i>L_{c3}</i>	<i>L_{c4}</i>	
verde	verde-glauc		galben	alb	
					
Tipul variegației frunzei					
<i>L_{vm}</i>		<i>L_{vm}</i>		<i>L_{vs}</i>	
marginal		medial		striat	
					
Cromatica pețiolului					
verde		variegat		roșu-punctat	
					

Colecția de *Hosta* include 18 taxoni cu frunze de culoare verde sau verde-glauc și 38 de taxoni cu frunze variegatate cu culoarea de bază verde, verde-glauc sau galben. Exemplarele cu frunze variegatate sunt grupate în:

- 🌿 marginal-variegatate – 23 de taxoni (*Hosta* 'American Halo', *Hosta* 'Fragrant Bouquet', *Hosta* 'Gold Standard', *Hosta* 'Patriot' și altele);
- 🌿 median-variegatate – 14 taxoni (*Hosta* 'Fortunei Albopicta', *H.* 'Dream Queen', *H.* 'Raspberry Sundae', *H.* 'Stained Gass', *H.* 'Undulata' și altele);
- 🌿 striat-variegatate – 1 taxon (doar *Hosta* 'White Feather').

Reprezentativitatea colecției de *Hosta* Tratt. în funcție culoarea frunzei, tipul și culoarea variegației

Varietatea hostelor din colecția GBNI, se încadrează în următoarele categorii de cromatică ale variegației frunzei:

- 🌿 alb – 15 taxoni (*Hosta sieboldii*, *Hosta* 'El Nino' și altele);
- 🌿 alb-crem – 7 taxoni (*Hosta* 'Brim Cup', *Hosta* 'Stiletto' și altele);
- 🌿 galben – 14 taxoni (*Hosta* 'Capitan Kirk', *Hosta* 'Niko' și alții);
- 🌿 verde-glauc – 1 taxon (doar *Hosta* 'Junie');
- 🌿 verde – 1 taxon (doar *Hosta* 'Little Sunspot').

HOSTA 'BLUE ANGEL'

Originator Florence Shaw (1986). Se consideră că codul genetic al acestui taxon, conține gene atât de la specia *Hosta montana* F.Maek., cât și de la *Hosta sieboldiana* (Hook.) Engl.

Plante de talie mare (80-100 cm). Frunze cordate, oblong-ovate, rugoase, verde-albăstrui, cu margini ușor ondulate de cca 40x30 cm. Flori campanulate, albe sau pal-lila sunt grupate în inflorescențe dense. Van Wade descrie florile ca fiind asemănătoare unei zambile în ceea ce privește plinătatea și densitatea florilor în inflorescență. Perioada de înflorire cuprinde lunile iunie-iulie. Acest cultivar crește și se dezvoltă bine în condiții de umbră aproape totală. În condițiile de climă și sol ale Republicii Moldova fructifică în unii ani, însă semințele sunt imature.

Clasificare: H₁ B_{sh} W L_{c2}

HOSTA 'SUM AND SUBSTANCE'

Timp de multe decenii s-a considerat că este un cultivar obținut de Paul Aden din New York, care a înregistrat-o în 1980. Recent, s-a stabilit că 'Sum and Substance' a fost de fapt creat de Florence Shaw din Massachusetts, SUA. Este un taxon cu descendență neidentificată, însă Field Guide to Hostas de Mark Zilis (2014) afirmă că „...posibil este un hibrid între *Hosta* 'Bengee' și *Hosta nigrescens* (Makino) F.Maek...”

Plante de talie mare (80-100 cm). Frunze verzi-aurii, margini moderat ondulate, vârf lung acuminat. Flori pal-lila, înfloresc în iulie-august. Se plantează pe suprafețe semiumbrite. Acest cultivar este mai rar afectat de limacși și melci. Nu înregistrează faze de fructificare.

Clasificare: H₁ B_{sh} L L_{c1}

HOSTA 'LEMON LIME'

Originator Robert P. Savory (1977).

Plante de talie mică (20-30 cm), cu creștere rapidă. Frunze lanceolate, înguste, de culoare verde-gălbuie, textura fină, cu marginea fin ondulată. Flori lila, înfloresc în iulie-august. În condițiile de climă și sol ale Republicii Moldova nu fructifică. Un taxon foarte ușor de cultivat. Crește bine în condiții de semiumbră. În spațiile verzi este utilizată ca plantă de bordură, fie de contur. Comparativ cu alți taxoni ai genului *Hosta*, pezintă un coeficient sporit al multiplicării vegetative.

Clasificare: H₅ F_{sh} P L_{c3}

HOSTA 'HALCYON'

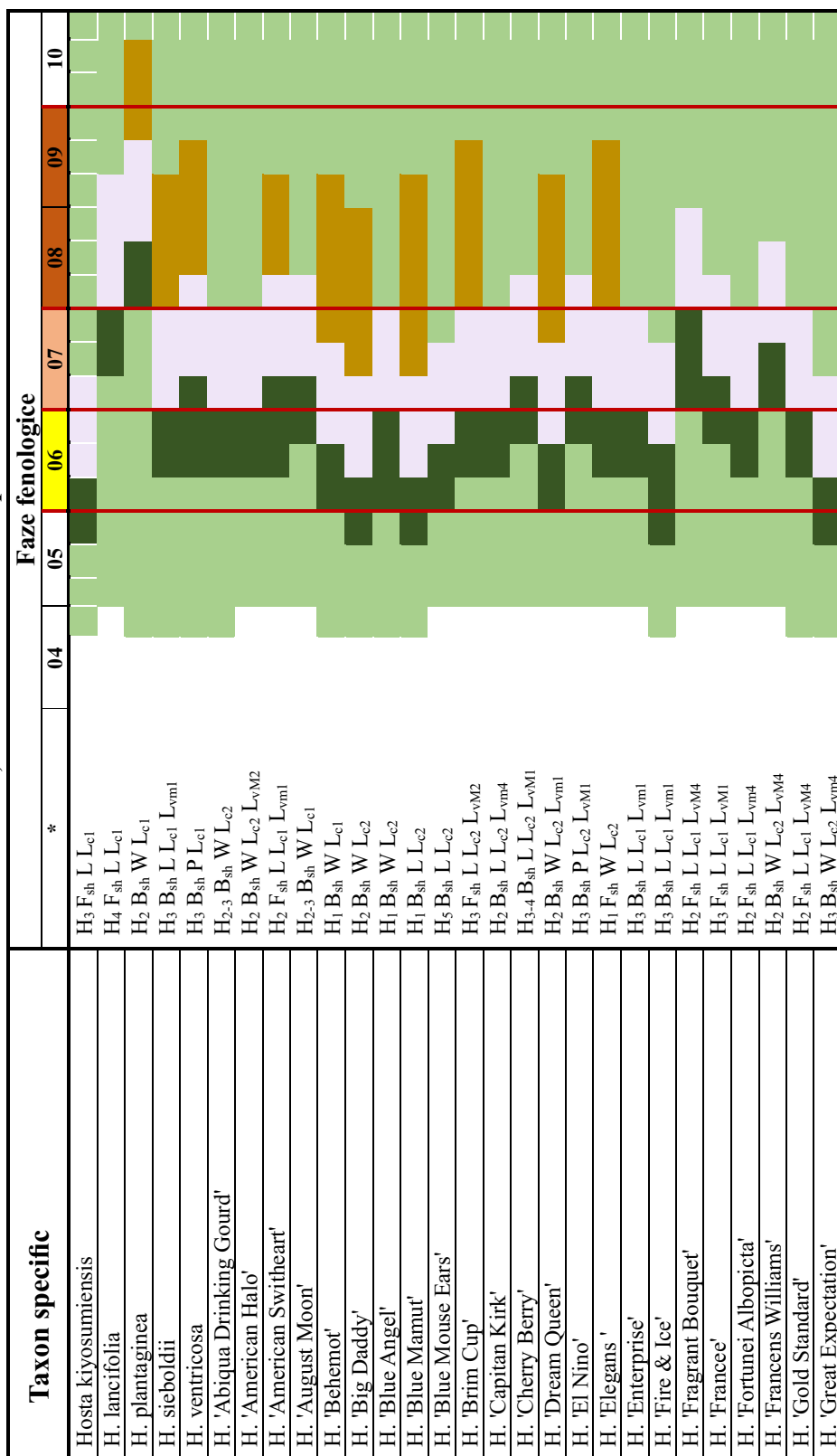
Acest cultivar face parte din prima generație a hostelor din grupul *Tardiana*, creat de amelioratorul englez Eric Smith, în 1961. Este un hibrid între *Hosta* 'Tardiflora' și *Hosta* 'Elegans'.

Plante de talie mijlocie, cu creștere moderată, ce dezvoltă rozete de 40-60 cm înălțime. Frunze cordate, cu vârful acuminat, rugoase, verde-albăstrui, cu margini ușor ondulate. Florile lila, înfloresc în luna august. Fructifică și dezvoltă semințe viabile. Crește și se dezvoltă bine în condiții de semiumbră, însă rezistă și în plin soare în prima jumătate a zilei. *Hosta* 'Halcyon' se dezvoltă în sol bogat și umed, cu multă materie organică adăugată în sol înainte de plantare.

Clasificare: H₃ B_{sh} L L_{c2}

Ritmul sezonier al hostelor în condițiile climatice ale Republicii Moldova

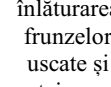

prielnice, acestea sunt mult mai mici. Astfel, pentru a avea exemplare spectaculoase de *Hosta*, este imperios a fi irigate în decursul sezonului de vegetare și în special în perioadele de caniculă.

Lucrări de îngrijire.

Pentru a avea în grădină exemplare bine dezvoltate de hoste, în timpul sezonului de vegetare sunt necesare un șir de lucrări de îngrijire, care sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Calendarul lucrărilor de îngrijire

Faza de dezvoltare	Repaos vegetativ	Inițierea vegetării	Îmbobocirea și înflorirea				Oflirea frunzelor	
								
Lucrarea realizată	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sept.	Oct.	
Multiplicare vegetativă	 divizarea tufelor				 divizarea tufelor			
Plantare	 plantarea plantelor fiice obținute de la divizarea plantei mamă				 plantarea plantelor fiice obținute de la divizarea plantei mamă			
	 plantarea în teren deschis a exemplarelor la container							
Lucrări de mobilizare a solului	 mobilizarea solului înainte de plantare		 plivitul, afânarea și mulcirea plantelor					
Irigare	 irigarea solului înainte de plantare		 irigarea regulată a plantelor					
Fertilizare	 administrarea îngrășămintelor organice și minerale cu azot		 administrarea îngrășămintelor complex (1-2 fertilizări)		 fertilizarea după înflorire cu îngrășământ cu fosfor și potasiu			
Întreținerea părții supraterane a plantei	 îndepărtarea stratului de protecție		 înlăturarea frunzelor și exemplarelor bolnave; înlăturarea tijelor florale uscate				 înlăturarea frunzelor uscate și protejarea pe timp iarnă	

Cultura în container. Primul moment esențial la creșterea hostelor în

containere, este asigurarea că acestea sunt suficient de mari pentru a îngloba rădăcinile și asigură suficient spațiu de rezervă, pentru doi sau trei ani de dezvoltare. Amplasați în recipiente, crinii japonezi, cresc și se dezvoltă bine în amestec de sol fertil, irigat zilnic și bine drenat. Ca urmare a irigațiilor intense și spațiului de nutriție limitat, apare necesitatea administrării îngrășămintelor. Se poate opta

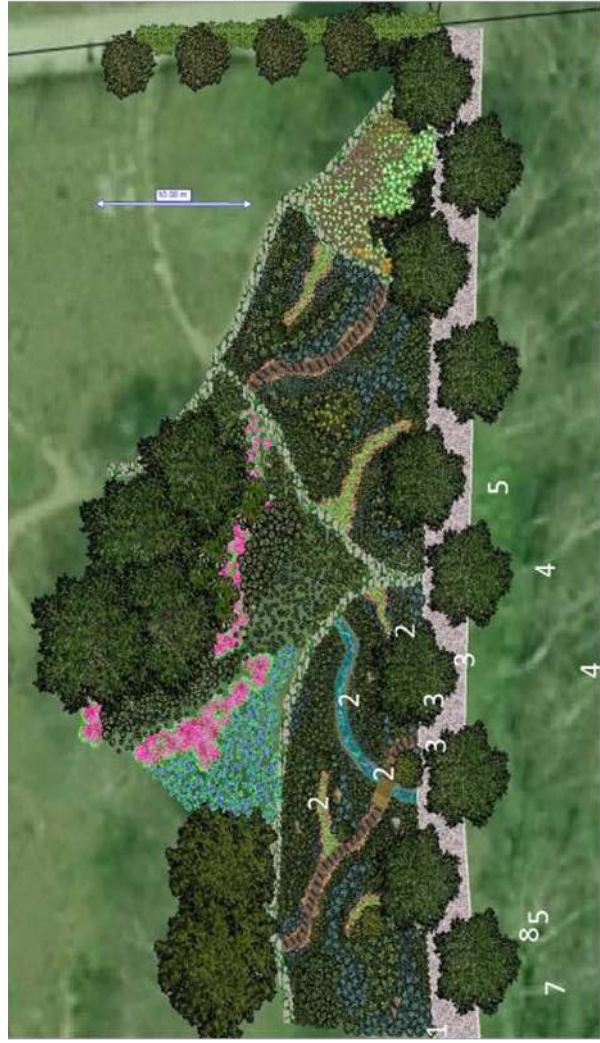
pentru îngrășăminte organice sau cele minerale în formă de granule, cu eliberare lentă și controlată, pe o durată de mai multe luni. Granulele se dispersează pe sol, sub frunzele plantei, nu mai mult de o dată sau de două ori în timpul perioadei de creștere a plantei.

În decursul perioadei de repaus vegetativ, este recomandat ca containerele să fie adăpostite pe timp de iarnă. O protecție suplimentară a conurilor de creștere oferă mulcirea.

~ BOLI ȘI DĂUNĂTORI ~

Cei mai cunoscuți și neplăcuți dăunători ai hostelor sunt melcii și limacșii (filumul Mollusca, clasa Gastropoda). Melcii sunt activi în decursul întregii perioade de vegetare, hrănindu-se cu lamina frunzei, îi diminuează din aspectul ornamental. Adevărații dușmani ai crinilor japonezi sunt limacșii, care pe lângă limbul frunzei, atacă și mănâncă pețiolul și rădăcinile. Cea mai eficientă metodă de reducere a populațiilor de melci și limacși, este colectarea pe timp de noapte și distrugerea acestora.

1. Muscari
2. Scilla bifolia
3. Hosta fortune
4. H. lancifolia
5. H. albo-marginata
6. H. albo-marginata 'Captain Kirk'
7. H. albo-marginata 'Fire and Ice'
8. H. albo-marginata 'Enterprise'
9. H. albo-marginata 'Picch'
10. H. plantaginca
11. H. sieboldiana
12. H. undulate
13. H. minor
14. H. kyoisiomensis

1. Juglans regia
2. Betula pendula
3. Deutzia scabra
4. Mahonia aquifolium
5. Buxus sempervirens
6. Taxus baccata
- Repens
7. Pinus mugo Mops
8. Taxus baccata
- Fastigiata

Planul general și secțiune 3D a micro-expoziției „Hostarii” din Grădina Botanică Națională (Institut) „Al. Ciubotaru”

~ BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ ~

1. ABBOTT, B., n.d. *Hosta Diseases and Pests*. Sustainable Urban Landscapes, 16 p.
2. BEAZLEY, M., 2003. *The encyclopedia of planting combinations*. London: Octopus Publishing Group Ltd, 464 p. ISBN 1 84000 035X.
3. CANTOR, M., POP, I., 2009. *Floricultură: bază de date*. Cluj-Napoca: Toderco, pp. 123-124. ISBN 978-973-7695-46-8.
4. CANTOR, M., BUTA, E., 2010. *Arta florală*. Cluj-Napoca, România: Toderco, 225 p. ISBN 978-973-7695-97-0.
5. CUCIURCĂ, T., SÎRBU T., NEDBALIUC B., 2010. *Hosta* Tratt. – plante de perspectivă pentru spațiile verzi. In: *Materialele conferinței științifice studentești*. Chișinău, pp.50-53. ISBN 978-9975-76-038-6.
6. DUMITRAȘ, A., 2010. *Compoziții florale utilizate în amenajări peisagistice*. Cluj-Napoca: Mediamira, 176 p. ISBN 978-973-713-280-2.
7. DUMITRAȘ, A. și colab., 2010. *Amenajarea spațiilor verzi*. Chișinău: Academia de Științe a Republicii Moldova, 343 p. ISBN 978-9975-62-332-2.
8. GBIF [online]. GBIF Home Page, (2017-2020). Disponibil: <https://www.gbif.org>
9. GRENFELL, D., SHADRACK, M., 2009. *The new encyclopedia of Hostas*. Portland, Oregon: Timber Press, 470 p. ISBN 978-0-88192-960-7.
10. HOSTA LIBRARY [online]. Disponibil: <http://www.hostalibrary.org/index.html>
11. LANGHAM, T. 1995. *Plants for tubs and patios*. En.: Magna, 77 p. ISBN 1 85422 878 1.
12. LORD T., 2003. *Flora The gardener's bible, Vol 1*. London: Cassell, pp. 708-713. ISBN 10: 0304364355 / ISBN 13: 9780304364350.
13. MIKOLAJSKI, A., 2010. *Grădini: 1001 întrebări și răspunsuri*. Or.: Aquila, 256 p. ISBN 978-973-714-689-2.
14. MIKOLAJSKI, A., 2010. *Hostas*. Southwater, 64 p. ISBN 9781859673881.
15. PÎNZARU, P., SÎRBU, T., 2014. *Flora vasculară din Republica Moldova* (lista speciilor și ecologia). Chișinău, p. 100. ISBN 978-9975-115-36-0.
16. SAVA, V., 2003. *Floricultura*. Ch. „Tip. Centrală”, pp. 337-339. ISBN 9975-78-267-1.
17. SAVA, V., 2013. *Plante decorative erbacee de teren deschis*. Chișinău: Elan, p.303. ISBN 978-95-66-337-3.
18. ȘELARU, E., 2007. *Cultura florilor de grădină*. Bucur.: Ceres, 832 p. ISBN 978-973-40-0774-5.2
19. SFECLĂ, I., SÎRBU, T., DICA A., 2017. The development rate of several species of *Hosta* Tratt. in the Botanical Garden (Institute) of ASM. In: *International scientific symposium “Conservation of plant diversity” 5th edition. 1-3 June 2017*. Chisinau: Pixel Print, 2017, pag. 105.
20. SÎRBU, T., 2008. Specii de *Hosta* Tratt. cultivate în Grădina Botanică din Chișinău. In: „*Agricultura modernă – realizări și perspective*” dedicat 75 ani ai UASM. Ch.: CE, pp. 350-354.
21. SÎRBU, T., MANOLE, S., SFECLĂ, I., VOINEAC, I., ȘABAROV, D., 2019 *Colecțiile Plante ornamentale*. În: *Lumea plantelor*. Chișinău: Pixel Print, pp. 16-22. ISBN 978-9975-4497-8-6.
22. SMITH, M., 2007 *Înmulțirea plantelor ornamentale*. Buc.: RAO, 192 p. ISBN 978-973-717-194-8.
23. WILSON, M., 2008 *Grădinaritul modern într-un climat în schimbare*. RSH. București: ALLFA, 224 p. ISBN 978-973-724-183-2.
24. WFO TAXONOMIC BACKBONE [online]. Version 2023.04. Published on the internet 2013. Disponibil: <http://www.worldfloraonline.org/>
25. ZSOLT, S., 2010 Biological and technological aspects of micropropagation of *Hosta* varieties: thesis of PhD dissertation. Budapest, 18 p.
26. КУЗНЕЦОВА, Т., 2012 и др. *Астильбы, гейхеры и хосты*. Ниж. Нов.: Слог. 110 с.
27. МОЙ ЦВЕТУЩИЙ САД., 2008 *Хосты*. Чел.: Арками, 36 с. ISBN 978-5-8029-2164-7.
28. СОКОЛОВА, Т., БОБЫЛЕВА, О. 2013 *Цветочное оформление*. М.: МГУЛ, 108 с.
29. СЫРБУ, Т., 2016 *Актуальное состояние коллекций цветочно-декоративных растений Ботанического сада (Институт) А.Н. Республики Молдова*. In: «*Современные тенденции сохранения, восстановления и обогащения фиторазнообразия ботанических садов и дендропарков*». Белая Церковь, сс. 319-321.
30. ЦЫДЕНДАМБАЕВА, Т., 1988 *Функция рабочая таблица по уходу*. М: Росагропромиздат, 17 с.
31. ЦИЦИНА, Н., 2015 *Справочник ландшафтного дизайнера*. Москва: Омега-Л, 63 с.

Irina SFECLĂ

HOSTA